

KATECHISMUS

to jest

křesťanské učení

nově podle vydání herbornského z roku 1623 přeložené a biblickými doklady tohoto vydání opatřené.

Heidelberský katechismus patří mezi věroučná vyjádření s reformovanými akcenty. V roce 1562 ho sepsali učitelé z heidelberské univerzity, mezi nimi zvláště Ursinus a Olevianus. Je to jeden z nejoblíbenějších reformovaných katechismů, který se rychle rozšířil. Říká se o něm, že v sobě spojuje Lutherův důvěrný přístup, Melanctonovu velkorysost a Kalvínův oheň (viz LANE, T.: *Dějiny křesťanského myšlení*. Návrat domů, Praha 1996, s. 161). Obsahuje 129 otázek a odpovědí zřetelně podložených Písmem svatým, které fundovaně interpretují základy křesťanskými víry. V roce 1948 dokončil nový překlad katechismu prof. J. B. Jeschke a v Brně byl vydán v roce 1949. Později byl Heidelberský katechismus celá léta pro čtenáře a křesťanské pracovníky nedostupný. Proto jej po mnoha letech zpřístupňujeme v elektronické podobě a věříme, že může být pomocí v ujasnění a výuce základů křesťanské víry.

Předmluva

*I tento starý reformační katechismus má své dějiny. Jeho sepsáním pověřil kurfiřt Bedřich III. Dva bohoslovce, Zachariáše Ursina (1534 – 1583) a Kašpara Oleviana (1536 – 1587). Katechismus se původně jmenoval „Katechismus nebo křesťanské učení“; protože byl původně vydán v Heidelbergu (19. ledna 1563) dostalo se mu jména Heidelberský katechismus, pod nímž je znám v celém světě. Původní řeč, v níž byl nejdříve vydán, byla němčina. Potom následovala další tři německá vydání, ale z nich byl přeložen ještě téhož roku do latiny a holandštiny. Již roku 1567 se dostal do Maďarska, o několik let později byl přeložen do angličtiny a francouzštiny a ještě v 16. století vyšel řecky. Následoval překlad do polštiny, do italštiny a již roku 1619 byl vydán česky. Titulní list tohoto vydání zní: *Katechismus Náboženstwj pravého Křesťanského Pro Djitky Křesťanské obogiho Pohlawí, Yazykem Českým vyložené od Kněze Jakuba Akanthydo Mitysa Welko-Polonského Pastýře v Pawla Sessya. Léta 1619.*“ Jemu však téhož roku předcházelo vydání mající text latinský a český. Další vydání vyšlo roku 1723 v emigraci, čtvrté bylo vydáno roku 1783 v Brně. Po tolerančním patentu byl katechismus vydáván častěji, hlavně péčí Heřmana z Tardy, Josefa Veselého, Lic. J. Hájka. Roku 1930 Dr. Viktor Hájek a Dr. J.B. Jeschke katechismus jazykově opravili a dvakrát jej vydal Dr. Hájek, čtyřikrát Českobratrské nakladatelství péčí Bohumila Procházky, katechety v Brně. Toto vydání je přinejmenším vydáním sedmnáctým. Liší se však od předcházejících tím, že bylo pořízeno jednak podle herborského vydání z roku 1623, nejstaršího to vydání, které o sobě praví, že se opírá o první vydání z roku 1563. Zatím však v roce 1938 vyšlo nové kritické vydání katechismu, jehož však pro tento překlad již nemohlo být použito. Tento český překlad je do otázky 30. v podstatě zpracován podle návrhu zvěčnělého profesora Husovy fakulty Slavomila Daňka. Dále se tento překlad liší od starších připojenými biblickými doklady. Mnohá česká vydání měla doklady více méně libovolně volené a neodpovídající dokladům původním, i když je, žel, také ještě úplně nevyčerpává. Proto si nemůže činit nárok, aby bylo nazýváno vědeckým, i když se mu ze všech dosavadních českých vydání nejvíce přibližuje.*

Tento katechismus je znám mnoha evangelickým generacím, protože mu bylo učeno od doby toleranční. Důvod jeho rozšíření tkví ve výraznosti, s jakou je zde tlumočeno svědectví Písma svatého. Protože vyjadřuje plně východisko reformace, přestal být knihou výlučně konfesijní, neboť zvláštnosti kalvínského a reformovaného učení, i zvláštnosti ostatních reformačních směrů, nemohou již být důvodem ke konfesijním třenicím. Kdo by k nim viděl popud v novém vydání tohoto katechismu, prozrazoval by jen, že theologicky ustrnul a že ztrácí čas i sílu, které nutno vynaložit na živé a stále tvůrčí hodnoty, které byly společným majetkem celé reformace. Zdá-li se komu, že katechismus je neoblíbenou učebnicí dogmatických pouček, nechť nezapomíná, že bez řádného formulování biblických pravd se všechno učení ocitá na písku. I ti, kdo se pokoušeli napsat svůj katechismus, posléze dokázali, že se neobešli bez heidelberského vzoru. Hledá-li kdo alespoň částečnou pomůcku k vyučování tomuto katechismu, pak bych ho chtěl upozornit na to, že v jednom vydání jsou otázky rozděleny na tři skupiny podle věku dětí. Do první skupiny pro děti nejmenší jsou vybírány otázky 1., 2., 4., 18., 21., 22., 23., 26., 29., 31., 32., 53., 59., 68., 71., 77., 92., 119. Pro větší děti otázky 3., 5., 6., 7., 8., 10., 13., 15., 19., 20., 24., 33., 34., 35., 37., 38., 40., 41., 44., 45., 46., 50., 52., 54., 55., 57., 58., 60., 66., 69., 75., 81., 83., 86., 91., 93., 94., 96., 103., 104., 105., 108., 110., 112., 113., 116., 118., 120., 121., 122., 123., 124., 125., 126., 127., 128., 129. Pro nejvyšší stupeň zbývají otázky ostatní.

Jsme Pánu Bohu vděční, může-li tento dobrý katechismus opět vyjít, aby konal dále svou věrnou a osvědčenou službu. Není ničím více a ničím méně než svědectvím vycházejícím z Písma svatého a současně jeho pečlivým výkladem. Je třeba stále více těch, kdož bez obav před těžkostmi vyučování se stanou milovníky Slova Božího a svědky o ospravedlnění samou

toliko vírou v Ježíše Krista a vyznavači skutečnosti, že si je Pán Bůh milostivě vyvolil za svůj lid. Toť odkaz reformace. O tom svědčil a to vyznával veliký učitel Písma Augustin, tomu učil Mistr Jan Hus své studenty a posluchače v kapli betlémské, na tomto vyznání stála naše Jednota bratrská, znovu je mohutně vyjádřil Dr. Martin Luther a v tom pokračoval ženevský reformátor Jan Kalvín i curyšský svědek Huldrych Zwingli. Buďme jejich pokračovateli!

*V Poděbradech, ve výročí vydání
tolerančního patentu roku 1948.*

J.B. JESCHKE

1.

V čem jest jediné tvé potěšení v životě i v smrti?

Jediné mé potěšení jest v tom, že živ jsa i umíraje¹ nejsem sám svůj, nýbrž tělem i duší² jsem svého věrného spasitele Jezukrista³. On svou drahou krví dokonale zaplatil⁴ za všechny mé hříchy, mne vykoupil ze všeliké moci ďáblovy⁵ a tak mne zachová⁶, že bez vůle Otce mého v nebesích ani vlas nemůže mi s hlavy spadnouti⁷, ano, také mně vše musí sloužiti k dobrému⁸. Proto mne též ujišťuje svým Duchem svatým o životě věčném⁹ a působí, že nadále jsem ze srdce ochoten a hotov jemu žíti¹⁰.

2.

Kolik věcí je ti potřebí znát, abys takto potěšen mohl blahoslaveně žít i zemřít?

Tři věci¹¹ je mi potřebí znát, abych mohl blahoslaveně žít i zemřít: za první, jak veliký jest můj hřích a má bída¹², za druhé, jak se mi dostalo vykoupení¹³ ze všech mých hříchů a ze všeliké mé bídy, a za třetí, jak mám Bohu býti vděčný za takové vykoupení¹⁴.

¹ Ř 14,8,

² 1 K 6,19

³ 1 K 2,23

⁴ 1 P 1,18; 1 J 1,7; 1 J 2,2

⁵ 1 J 3,8

⁶ J 6,39

⁷ L 21,18

⁸ Ř 8,28

⁹ 2 K 1,22; 2 K 5,5; Ef 1,14; Ř 8,16

¹⁰ Ř 8,14

¹¹ L 24, 46,47; 1 K 6,11; Tt 3, 3,7

¹² J 9,41; J 15,22

¹³ J 17,3

¹⁴ Ef 5,10

První díl.

O BÍDĚ ČLOVĚKA

3.

Odkud poznáš svou bídu?

Svou bídu poznávám ze zákona Božího. Nebo skrze zákon poznání hřícha (Ř 3,20).

4.

Co žádá na nás zákon Boží?

Zákon Boží na nás žádá, čemu učí souhrnem Kristus v evangeliu Matoušově v kapitole 22, „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a ze vši duše své, a ze vši mysli své. To jest přední a veliké přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Na těch dvou přikázáních všechen zákon záleží i proroci“.

Milovati budeš Pána Boha svého ze všeho srdce svého, a ze vši mysli své a bližního svého jako sebe samého. L 10,27

5.

Můžeš to vše plnit dokonale?

Nemohu to vše dokonale plnit¹⁵, neboť z přirozenosti jsem nakloněn nenávidět Boha i svého bližního¹⁶.

6.

Stvořil tedy Bůh člověka tak zlého a převráceného?

Bůh nestvořil člověka tak zlého a převráceného, nýbrž dobrého¹⁷ a k obrazu svému¹⁸, tj. vskutku spravedlivého a svatého, aby vpravdě poznával svého stvořitele, jej srdečně miloval, chválil a oslavoval, a byl s ním živ ve věčném blahoslavenství¹⁹.

¹⁵ Ř 3,10 a 23; 1 J 1,8

¹⁶ Ř 8,7; Ef 2,3

¹⁷ Gn 1, 31

¹⁸ Gn 1, 26-27

¹⁹ 2 K 3,18; Kol 3,10; Ef 4,24

7.

Z čeho je tedy takováto zkaženost člověka?

Takováto zkaženost člověka jest z pádu a neposlušství Adama a Evy, prvních našich rodičů v ráji²⁰. Zde byla naše přirozenost tak otrávena, že všichni býváme počati a rodíme se v hříších²¹.

8.

Jsme však natolik zkaženi, že veskrze jsme neschopni čehokoli dobrého a nakloněni ke všemu zlému?

Jsme tak velice zkaženi²², leč bychom byli Duchem Božím znovu zrozeni²³.

9.

Nečiní Bůh člověku bezpráví, žádá-li na něm ve svém zákoně, co konati nemůže?

Bůh nečiní člověku bezpráví, žádá-li na něm ve svém zákoně, co konati nemůže²⁴, neboť jej stvořil takového, že to konati mohl. Ale člověk, naveden ďáblem²⁵, oloupil²⁶ svévolnou neposlušností sebe i své potomstvo o tyto dary.

10.

Míní Bůh takové neposlušství a odpadnutí nechati bez trestu?

Bůh naprosto nemíní nechati bez trestu²⁷ neposlušství a odpadnutí, nýbrž hněvem zuří proti vrozeným i činěným hříchům a trestá je časně i věčně podle spravedlivého rozhodnutí, jak řekl: Zlořečený, kdož by nezůstal v řečech zákona tohoto a nečinil jich²⁸ (Dt 27,26).

²⁰ Ř 5,12; Ř 5,18-19

²¹ Ž 51,7; Gn 5,3

²² J 3,6; Gn 6,5; Jb 14,4; Jb 15,16 a 35; Iz 53,6

²³ J 3,5

²⁴ Ef 4,24-25

²⁵ L 10,30n

²⁶ Ř 5,12

²⁷ Ř 5,12; Žd 9,27

²⁸ Ga 3,10

Cožpak není Bůh také milosrdný?

Bůh jest jistě milosrdný²⁹, ale také spravedlivý³⁰. A právě jeho spravedlnost požaduje, aby hřích proti samé Boží svrchovanosti byl potrestán věčným, tj. nejpřísnějším trestem na těle i na duši.

²⁹ Ex 34,6

³⁰ Ex 20,5; Ž 5,5; 2 K 6,14

Druhý díl.

O VYKOUPENÍ ČLOVĚKA

12.

Jak ujdeme trestu a dojdeme zase milosti, chce-li Bůh, aby se učinilo zadost jeho spravedlnosti?

Chce-li Bůh, aby se jeho spravedlnosti učinilo zadost³¹, ujdeme trestu a dojdeme zase milosti, učiníme-li spravedlnosti plně zadost buďto sami, anebo za nás někdo jiný³².

13.

Můžeme však učiniti zadost sami sebou?

Sami sebou nemůžeme pranic učiniti zadost. Naopak každodenně ještě rozmnožujeme svůj dluh³³.

14.

Může-li pak za nás učiniti zadost některé pouhé stvoření?

Žádné stvoření nemůže za nás učiniti zadost již proto, že Bůh nechce na jiném stvoření trestati, co člověk zavini³⁴. A pak žádné pouhé stvoření ani nemůže unést bříme věčného Božího hněvu proti hříchu, aby jiné z něho vykoupilo³⁵.

15.

Jakého si tedy musíme hledati prostředníka a vykupitele?

Musíme si hledati takového prostředníka a vykupitele, který je vskutku spravedlivý člověk, a přece mocnější nad všechna stvoření, tedy spolu pravý Bůh³⁶.

³¹ Ex 20,5; Ex 23,7

³² Ř 8,3-4

³³ Jb 9,13; Jb 14,15; Mt 6,12

³⁴ Žd 2,14

³⁵ Ž 130,3

³⁶ 1K 15,21; Jr 23,6; Iz53,9; 2 K 5,21; Žd 7,16; Iz 7,14; Ř 8,3; Jr 33,15

16.

Proč musí býti skutečný a spravedlivý člověk?

Skutečný člověk musí býti proto, že Boží spravedlnost požaduje, aby člověčenství, které zhřešilo, jí také zadost učinilo³⁷. Spravedlivý pak musí býti, protože za jiné by nemohl dosti učiniti ten, kdo by sám byl hříšník³⁸.

17.

Proč musí býti spolu pravý Bůh?

Spolu pravý Bůh musí býti, aby silou svého Božství byl s to, unésti břímě hněvu Božího na svém člověčenství³⁹ a nám získat a navrátit spravedlnost a život⁴⁰.

18.

Kdo však je takový prostředník, aby byl spolu pravý Bůh i skutečný a spravedlivý člověk?

Takový prostředník jest Pán náš, Ježíš Kristus⁴¹, který je nám darován jako dokonalé vykoupení a spravedlnost⁴².

19.

Odkud to oněm víš?

O tomto prostředníku vím ze svatého evangelia, které sám Bůh na počátku zjevil v ráji⁴³, napotom je dával zvěstovati svatými praotci i proroky⁴⁴, jakoby obrazy osvědčil oběťmi a jinými obřady Zákona⁴⁵, nakonec však naplnil v svém nejmilejším Synu⁴⁶.

20.

Jsou tedy v Kristu opět blahoslavení všichni lidé, když byli v Adamovi zbědováni?

³⁷ Ř 5,12 a 15

³⁸ 1 Pt 3,18; Iz 53, 3-4,10-11

³⁹ Iz 53,8; Sk 2,24; 1 Pt 3,18; J 3,16

⁴⁰ 1 J 1,2; 1 J 4,12

⁴¹ Mt 1,23; 1 Tm 3,16; L 2,11

⁴² 1 K 1,30

⁴³ Gn 3,15

⁴⁴ Gn 22,18; Gn 49,10-11; Ř 1,2; Žd 1,1; Sk 3,22 a 24; Sk 10,43

⁴⁵ J 5,46; Žd 10,7

⁴⁶ Ř 10,4; Ga 4,4; J 1,12; Iz 53,11; J 3,36; Ž 2,12; Ř 11, 17 a 20; Žd 4, 2-3; Žd 10, 39

V Kristu nejsou blahoslavení všichni, nýbrž jen ti, kteří jsou pravou vírou v něj vštípeni a přijímají všechna jeho dobrodiní.

21.

Co jest praví víra?

Pravá víra jest netoliko jistotné poznání, z něhož mám za pravdu vše, co nám Bůh zjevil ve svém slově⁴⁷, nýbrž i srdečná důvěra⁴⁸, kterou Duch svatý⁴⁹ vzbuzuje ve mně evangeliem⁵⁰, že nejen jiným, nýbrž i mně Bůh daroval odpuštění hříchů, věčnou spravedlnost a blaženost⁵¹, vše to z pouhé milosti, jediné pro zásluhu Kristovu⁵².

22.

Čemu musí křesťan nezbytně věřit?

Křesťan musí nezbytně věřit všemu, co je nám v evangeliu zaslíbeno, čemu nás souhrnem učí články naší obecné nepochybné víry křesťanské⁵³.

23.

Jak znějí články křesťanské víry?

Věřím v Boha Otce, Všemohoucího, stvořitele nebe i země.

I v Jezukrista, Syna jeho jednorozeného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie panny; trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest, sestoupil do pekel; třetího dne vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce, Všemohoucího, odtud přijde soudit živých i mrtvých.

Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, svatých obcování, hříchů odpuštění, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný.

24.

Kterak dělíme tyto články?

Články víry křesťanské dělíme na tři části. První učí o Bohu Otci a našem stvoření. Druhá o Bohu Synu a našem vykoupení. Třetí o Bohu Duchu svatém a našem posvěcení.

⁴⁷ Žd 11,1 a 3; Jk 2,19

⁴⁸ Ř 4,16-17; Ř 5,1; Jk 1,6

⁴⁹ J 3,13; Ga 5,22; Fp 1,29

⁵⁰ Ř 1,16; Ř 10,17

⁵¹ Žd 10,38; Abk 2,4; Mt 9,2; Ř 5,1; Ef 2,7 a 9

⁵² Ř 3,21 a 24; Ga 2,16

⁵³ J 20,31; Mt 28,20

25.

Ježto jest jen jediná božská podstata⁵⁴, proč mluvíme o trojí, o Otci, o Synu a o Duchu svatém?

Mluvíme o třech, protože se Bůh tak zjevil ve svém slově⁵⁵

O BOHU OTCI

26.

Co věříš, když vyznáváš: Věřím v Boha Otce, Všemohoucího, stvořitele nebe i země?

Vyznávám-li: Věřím v Boha Otce, Všemohoucího, stvořitele nebe i země, věřím, že věčný Otec našeho Pána Ježíše Krista z ničeho stvořil nebe, zemi a což jest v nich⁵⁶, i to vše ještě udržuje a spravuje svou věčnou radou a prozřetelností⁵⁷.

Věřím však také, že on jest pro Krista, Syna svého, i můj Bůh a Otec⁵⁸, jemuž se cele dověřuji a proto nepochybuji, že mi opatří vše, co vskutku potřebuji pro tělo i duši⁵⁹. Také v dobré mi změní vše to zlé, co na mne sesílá v tomto údolí světa⁶⁰, poněvadž on všemohoucí Bůh tak učiniti může⁶¹, avšak i učiniti chce, ježto je věrný Otec⁶².

27.

Copak jest to prozřetelnost Boží?

Boží prozřetelnost je všemohoucí a všudypřítomná jeho moc⁶³, v které Bůh jakoby svou rukou až dosud udržuje nebe i zemi i všechna stvoření a tak je spravuje⁶⁴, že listí a tráva, déšť i sucho, úroda i neúroda léta, pokrm a nápoj⁶⁵, zdraví a nemoc⁶⁶, bohatství i chudoba⁶⁷ a všecko vůbec nám přichází nikoli náhodně, nýbrž z jeho otcovské ruky.

28.

⁵⁴ Dt 6,4

⁵⁵ Iz 61,1; Ž 110,1; Mt 3, 16-17; Mt 28,19; 1 J 5,7

⁵⁶ Gn 1,1; Ž 33,6

⁵⁷ Mt 10,20; Žd 1,3; Ž 115,3

⁵⁸ J 1,12; Ř 8,15; Ga 4,5-7; Ef 1,5

⁵⁹ Ž 55,23; Mt 6,25-26; L 12,22

⁶⁰ Ř 8,28

⁶¹ Ř 10,12

⁶² Mt 7,9

⁶³ Sk 17,25 a 28

⁶⁴ Žd 1,3

⁶⁵ Jr 5,24; Sk 14,17

⁶⁶ J 9,3

⁶⁷ Př 22,2

Co z toho máme, poznáváme-li Boží stvoření a jeho prozřetelnost?

Poznáváme-li Boží stvoření a jeho prozřetelnost, máme býti ve všech protivenstvích trpěliví⁶⁸, ve štěstí vděční⁶⁹ a do budoucna o svém věrném Bohu a Otci té dobré naděje⁷⁰, že nás od jeho lásky neodloučí žádný tvor⁷¹, protože všechno tvorstvo je tak v jeho ruce, že bez jeho vůle se nemůže ani hnout, natož kam vrtnout⁷².

O BOHU SYNU

29.

Proč je Syn Boží nazván Ježíš, tj. Vysvoboditel?

Syn Boží je nazván Ježíš, tj. Vysvoboditel, že nás vysvobozuje z našich hříchů⁷³. U jiného nesmíme jakékoli vysvobození hledati a také je nenalezneme⁷⁴.

30.

Věří v jediného Vysvoboditele Ježíše ti, kteří hledají své blahoslavenství a spásu u svatých, u sebe samých nebo kdekoli jinde?

Kdož své blahoslavenství a spasení hledají u svatých, u sebe samých nebo kdekoli jinde, nevěří v jediného Vysvoboditele Ježíše, byť se jím honosili⁷⁵, nýbrž vlastně ho popírají. Buď totiž Ježíš není dokonalý spasitel, anebo ti, kdož pravou věrou tohoto spasitele přijímají, mají u něho vše, co potřebují k svému vysvobození⁷⁶.

31.

Proč je nazván Kristem, tj. Pomazaným?

Kristem, tj. Pomazaným, jest nazván proto, že je Bohem Otcem řízen a Duchem svatým⁷⁷ pomazán, aby byl naším nejvyšším prorokem a učitelem⁷⁸, který nám dokonale zjevil⁷⁹ skrytý úradek a Boží vůli o našem spasení.

⁶⁸ Ř 5,3-4; Jk 1,3; Jb 1,21

⁶⁹ Dt 8,10; 1 Te 5,18

⁷⁰ Ř 5,5-6

⁷¹ Ř 8, 38-39

⁷² Jb 1,12; Jb 2,6; Sk 17,28; Př 21,1

⁷³ Mt 1,21; Žd 7,25

⁷⁴ Sk 4,12

⁷⁵ 1 K 1,13; Ga 5,4

⁷⁶ Žd 12,2; Iz 9,6; Ko 1,19-20; Ko 2,10; J 1,16

⁷⁷ Ž 45,8; Žd 1,9

⁷⁸ Dt 18,15; Sk 3,22

Dále, aby byl naším jediným nejvyšším knězem⁸⁰, který nás vykoupil jedinou obětí svého těla a neustále nás před Otcem zastupuje jedinou obětí svého těla a neustále nás před Otcem zastupuje svou přímluvou⁸¹.

Konečně, aby byl naším věčným králem, který nám panuje svým slovem a duchem, chrání nám získané vykoupení a zachovává je⁸².

32.

Proč však ty se nazýváš křesťanem?

Křesťanem se nazývám, že věrou jsem Kristovým údem⁸³ a mám podíl na jeho pomazání⁸⁴, abych také já vyznával jeho jméno⁸⁵, vydával se mu v živou oběť díky⁸⁶, bojoval v tomto životě svobodným svědomím proti hříchu a ďáblu, a potom panoval s ním věčně nade vším tvorstvem⁸⁷.

33.

Proč se jmenuje jednorozeným Synem Božím, když přece jsme i my syny Božími?

Jednorozeným, věčným, přirozeným Synem Božím je jediné Kristus⁸⁸, my však jsme pro něho přijati z milosti za syny Boží⁸⁹.

34.

Proč ho nazýváš naším Pánem?

Naším Pánem ho nazývám, protože nás, tělo i duši, vysvobodil z hříchu a ze vší moci ďáblovy a vykoupil nás sobě za vlastnictví nikoli zlatem či stříbrem, nýbrž svou drahou krví⁹⁰.

⁷⁹ J 1,18; J 15,15

⁸⁰ Ž 110; Žd 7,21; Žd 10,12

⁸¹ Ř 8,34; Ř 5,9-10

⁸² Ž 2,6; L 1,33; Mt 28,18; J 10,28

⁸³ Sk 11,26; 1 K 6,15

⁸⁴ 1 J 2,27; Iz 59,21; Sk 2,17; JI 2,28

⁸⁵ Mk 8,38; Ř 12,1; Zj 5,8; 1 Pt 2,9

⁸⁶ Ř 6,12; Zj 1,6

⁸⁷ 1 Tm 1,19; 2 Tm 2,12

⁸⁸ J 1,29

⁸⁹ Žd 1,2; Ř 8,15; Ef 1,5-6

⁹⁰ 1 Pt 1,18-19; 1 Pt 2,9; 1 K 6,20; 1 K 7,23

35.

Co znamená, že se počal z Ducha svatého a narodil se z Marie panny?

„Jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie panny“ znamená, že věčný Syn Boží jest⁹¹ a zůstává⁹² pravý a věčný Bůh, který z těla a krve Marie panny⁹³ na sebe vzal⁹⁴ působením Ducha svatého pravou přirozenost lidskou, aby byl pravým semenem Davidovým⁹⁵ a aby byl, s výjimkou hříchu⁹⁶, stejný jako jeho bratři⁹⁷.

36.

Co máš ze svatého početí a narození Kristova?

Ze svatého početí a narození Kristova mám, že on, jako náš prostředník⁹⁸, svou nevinností a dokonalou svatostí přikrývá⁹⁹ před tváří Boží můj hřích, v němž jsem počat.

37.

Co znamená slovíčko „trpěl“?

Slovíčko „trpěl“ znamená, že po celou dobu svého života na zemi, zvláště však na jeho konci, nesl Boží hněv proti hříchu všeho lidského pokolení¹⁰⁰, aby svým utrpením, jedinou to obětí smíření¹⁰¹, vykoupil naše tělo i duši z věčného zatracení a aby nám získal Boží milost, spravedlnost a věčný život.

38.

Proč trpěl pod soudcem Pontským Pilátem?

Trpěl pod Pontským Pilátem, aby jako nevinný byl zatracen¹⁰² světským soudcem a nás tím zprostil¹⁰³ přísného Božího odsouzení, které mělo být uvaleno na nás.

⁹¹ J 1,1; J 17,5; Ř 1,4

⁹² Ř 9,5

⁹³ Ga 4,4; J 1,14

⁹⁴ Mt 1,18 a 20; L 1,27 a 35

⁹⁵ Ž 132,11; Ř 1,2-3

⁹⁶ Žd 4,15; Ž 7,26

⁹⁷ Fp 2,7

⁹⁸ Žd 7,16-17

⁹⁹ Ž 32,1; 1 K 30

¹⁰⁰ 1 Pt 2,24; 1 Pt 3,18; Iz 53,12

¹⁰¹ 1 J 2,2; 1 J 4,10; Ř 3, 25-26

¹⁰² L 23,14; J 19,4

¹⁰³ Ž 69,5; 2 K 5,21; Ga 3,13

39.

Je více, že byl ukřižován, než kdyby býval umřel nějakou jinou smrtí?

Je více, že byl ukřižován, než kdyby býval umřel nějakou jinou smrtí. Tím jsem totiž ujištěn, že vzal na sebe zatracení, které bylo na mně, protože smrt na kříži byla Bohem zlořečena¹⁰⁴.

40.

Proč musel Kristus podstoupit smrt?

Kristus musel podstoupit smrt, protože za naše hříchy nemohlo být Boží spravedlnosti a pravdě¹⁰⁵ zapláceno jinak, než smrtí Syna Božího¹⁰⁶.

41.

Proč byl pohřben?

Byl pohřben, aby tím bylo dosvědčeno, že skutečně zemřel¹⁰⁷.

42.

Jak to, že také my musíme zemřít, když již za nás umřel Kristus?

Také my musíme umřít, i když za nás umřel Kristus, protože naše smrt není výplatou za naše hříchy. Ona je pouze umíráním hříchů a vjitím do věčného života¹⁰⁸.

43.

Co dále máme z oběti a smrti Kristovy na kříži?

Z oběti a smrti Kristovy dále máme, že jeho mocí je náš starý člověk s ním ukřižován, zabit a pohřben¹⁰⁹, aby již v nás nepanovaly žádosti těla¹¹⁰, nýbrž abychom se mu sami obětovali co obět' díkyčinění¹¹¹.

¹⁰⁴ Dt 21,23; Ga 3,13

¹⁰⁵ Gn 2,17

¹⁰⁶ Žd 2,9 a 15; Fp 2,8

¹⁰⁷ Mt 27,60; L 23,50 a 53; J 19,38; Sk 13,29

¹⁰⁸ J 5,24; Fp 1,21 a 24

¹⁰⁹ Ř 6,6-8

¹¹⁰ Ř 6,11-12

¹¹¹ Ř 12,1

44.

Proč následuje „sestoupil do pekel“?

„Sestoupil do pekel“ následuje, abych byl ve svých nejtěžších zkouškách ujištěn o tom, že Kristus, můj Pán, mne vykoupil z pekelné úzkosti a trápení svou nevýslovnou úzkostí, bolestí a trápením, které na kříži i předtím vytrpěl také na své duši¹¹².

45.

Co máme z Kristova zmrtvýchvstání?

Z Kristova zmrtvýchvstání máme především spravedlnost, na které nás mohl učiniti účastny¹¹³ a kterou nám svou smrtí vydobyl proto, že svým zmrtvýchvstáním přemohl smrt. Pak nový život¹¹⁴, k němuž jsme i nyní jeho mocí probuzeni. Konečně je nám zmrtvýchvstání Kristovo jistou zárukou našeho blahoslaveného zmrtvýchvstání¹¹⁵.

46.

Co znamená „vstoupil na nebesa“?

„Vstoupil na nebesa“ znamená, že před očima svých učedníků vyzdvižen jest ze země do nebe¹¹⁶ a je tam k našemu dobru¹¹⁷, dokud opět nepřijde, aby soudil živé i mrtvé¹¹⁸.

47.

Copak není Kristus u nás až do skonání světa, jak nám zaslíbil?

Kristus je u nás až do skonání světa, jak nám zaslíbil¹¹⁹, neboť jest pravý člověk a pravý Bůh.

Podle své lidské přirozenosti není nyní na zemi¹²⁰, avšak podle svého božství, svrchovanosti, milosti a Ducha nikdy od nás neodstupuje¹²¹.

¹¹² Iz 53,10; Mt 27,46

¹¹³ 1 K 15,17; 1 K 15, 54-55; Ř 4,24; 1 Pt 1,3-4; 1 Pt 1,21

¹¹⁴ Ř 6,4; Ko 3,1 a 5; Ef 2, 5-6

¹¹⁵ 1 K 15,12; Ř 8,11

¹¹⁶ Sk 1,9; Mt 26,64; Mk 16; L 24

¹¹⁷ Žd 4,14; Žd 7,15; Žd 9,11; Ř 8,34; Ef 4,10; Ko 3,1

¹¹⁸ Sk 1,11; Mt 24,30

¹¹⁹ Mt 28,20

¹²⁰ Mt 26,11; J 16,28; J 17,11; Sk 3,21

48.

Nerozdělují se tím však obě přirozenosti v Kristu, když člověčenství není všude tam, kde je Božství?

Obě přirozenosti v Kristu, Božství a člověčenství, se naprosto nerozdělují. Poněvadž totiž Božství je nepochopitelné a všude přítomné¹²², nutně z toho plyne, že je jak mimo člověčenství, které na se přijalo, tak je přesto i v něm, a zůstává s ním osobně sjednoceno¹²³.

49.

Co máme z Kristova vstoupení na nebesa?

Z Kristova vstoupení na nebesa máme především, že on jest před tváří otcovou naším přímluvcem¹²⁴. Dále pak, že své tělo máme v nebi jako jistý závdavek na to, že on, jako hlava, vezme též nás, své údy, vzhůru k sobě¹²⁵. A konečně, že nám naopak jako závdavek sesílá¹²⁶ svého Ducha, jehož mocí hledáme nikoli zemské, nýbrž vrchní věci, kdež Kristus na pravici Boží sedí¹²⁷.

50.

Proč je připojeno „sedí na pravici Boží“?

„Sedí na pravici Boží“ je připojeno, ježto Kristus proto vstoupil na nebesa, aby zde prokázal, že je hlavou křesťanské církve¹²⁸, kterou Otec všechno spravuje¹²⁹.

51.

Co máme z této slávy Kristovy, který jest naší hlavou?

Z této slávy Kristovy, který jest naší hlavou, máme především nebeské dary, které v nás, své údy, vlévá Duchem svým svatým¹³⁰. Potom ochranu a zachování, které mně svou mocí poskytuje proti všem nepřátelům¹³¹.

¹²¹ J 14,16-18; J 16,13; Mt 28,20; Ef 4,8-12

¹²² Sk 17,28; Jr 23,24

¹²³ J 3,13; J 11,15; Mt 28,6

¹²⁴ 1 J 2,1-2; Ř 8,34

¹²⁵ J 14,2; J 20,17; Ef 2,5-6

¹²⁶ J 14,16; J 16,7; 2 K 1,21-22; 2 K 5,5

¹²⁷ Ko 3,1; Fp 3,14

¹²⁸ Ef 1,19-23; Ef 5,23; Ko 1,18

¹²⁹ Mt 28,18; J 5,22

¹³⁰ Ef 4,10

¹³¹ Ž 2,9; Ž 110,1-2; J 10,28; Ef 4,8

52.

Proč se těšíš na příchod Kristův k soudu živých i mrtvých?

Na příchod Kristův k soudu živých i mrtvých se těším, protože ve všem soužení a pronásledování se vzpřímenou hlavou očekávám¹³² z nebe právě toho soudce, který se předem za mne vydal Božímu soudu a se mne snažil všecko prokletí, aby uvrhl¹³³ do věčného zatracení všechny své i mé nepřátele, mne však přijal¹³⁴ se všemi vyvolenými k sobě v nebeskou radost a slávu.

O BOHU DUCHU SVATÉM

53.

Co věříš o Duchu svatém?

O Duchu svatém především věřím, že je stejně věčný Bůh s Otcem a Synem¹³⁵. Pak, že je dán také mně¹³⁶, aby mně pravou vírou dal¹³⁷ podíl na Kristu a na všech jeho dobrodiních, potěšoval mne a zůstával při mně až na věky¹³⁸.

54.

Co věříš o svaté církvi obecné?

O svaté církvi obecné věřím, že Syn Boží¹³⁹ ze všeho pokolení lidského¹⁴⁰ od počátku až do konce světa¹⁴¹ svým Duchem a Slovem¹⁴² sobě shromažďuje, chrání a zachovává¹⁴³ v jednotě pravé víry¹⁴⁴ sbor vyvolený k věčnému životu¹⁴⁵ a že já jeho živým údem jsem¹⁴⁶ a věčně zůstanu.

55.

Co znamená obcování svatých?

¹³² L 21,28; Ř 8,23; Ř 8,33; Fp 3,20; Tt 2,13

¹³³ 2 Te 1,6-7; 1 Te 4,16; Mt 25,41

¹³⁴ Mt 25,34

¹³⁵ Gn 1,2; Iz 48,16; 1 K 3,16; 1 K 6,19; Sk 5,3-4

¹³⁶ Mt 28,19; 2 K 1,21-22

¹³⁷ Ga 3,14; 1 Pt 1,2; 1 K 6,17

¹³⁸ Sk 9,31; J 14,16; 1 Pt 4,14

¹³⁹ J 10,11

¹⁴⁰ Gn 26,4

¹⁴¹ Ž 71,18; 1 K 11,26

¹⁴² Ř 1,16; Ř 10,14 a 17; Ef 5,25-26

¹⁴³ Mt 16,18; J 10,28-30; 1 K 1,8

¹⁴⁴ Sk 2,46; Ef 4,3-5

¹⁴⁵ Ř 8,29-30; Ef 1,10-13

¹⁴⁶ 1 J 3,21; 2 K 13,5

Obcování svatých především znamená, že všichni věřící a každý jednotlivě mají jako údové obecenství s Kristem Pánem a podíl na všech jeho pokladech a darech¹⁴⁷. Pak, že každý má vědět o své povinnosti k ostatním údům, aby jim ochotně a radostně sloužil¹⁴⁸ svými dary k prospěchu a spasení.

56.

Co věříš o odpuštění hříchů?

O odpuštění hříchů věřím, že Bůh pro Kristovo zadostiučinění¹⁴⁹ již nikdy nechce vzpomínati na všechny mé hříchy, ani na hříšnou povahu, s kterou musí po celý svůj život zápasit¹⁵⁰. Naopak z milosti mi daruje spravedlnost Kristovu, abych již nikdy nemusel přijíti před soud¹⁵¹.

57.

Čím tě potěšuje těla z mrtvých vzkříšení?

Těla z mrtvých vzkříšení mne potěšuje tím, že nejen má duše bude po tomto životě přijata¹⁵² hned ke Kristu, své hlavě, nýbrž též toto mé tělo, vzkříšeného Kristovou mocí, bude opět sjednoceno s mou duší a připodobněno slavnému tělu Kristovu¹⁵³.

58.

Čím tě potěšuje článek o životě věčném?

Článek o životě věčném mne potěšuje tím, že ve svém srdci nyní zakouším¹⁵⁴ počátek věčné radosti, abych po tomto životě měl dokonalé blahoslavenství, které oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo a abych v něm věčně velebil¹⁵⁵ Boha.

59.

Co však teď z toho máš, když tomu všemu věříš?

Když tomu všemu věřím, jsem před Bohem spravedliv a dědic života věčného¹⁵⁶.

60.

Jak jsi spravedliv před Bohem?

¹⁴⁷ 1 J 1,3; 1 K 1,9; Ř 8,32

¹⁴⁸ 1 K 12,12-13 a 21; 1 K 6,17; 1 K 13,5-6; Fp 2,4-6

¹⁴⁹ 1 J 2,2; 2 K 5,19 a 21

¹⁵⁰ Jr 31,34; Ž 103,3; Ž 103,10 a 12; Ř 7, 24-25; Ř 8,1-3

¹⁵¹ J 3,18

¹⁵² L 23,43; Fp 1,21 a 23

¹⁵³ 1 K 15,53-54; Jb 19,25-26; 1 J 3,2; Fp 3,21

¹⁵⁴ 2 K 5,2-3

¹⁵⁵ 1 K 2,9

¹⁵⁶ Abk 2,4; Ř 1,17; J 3,36

Před Bohem jsem spravedliv jedině pravou vírou v Ježíše Krista¹⁵⁷.

Mé svědomí mě obviňuje, že jsem těžce zhřešil proti všem Božím přikázáním a nikdy žádného z nich nezachoval¹⁵⁸ a vždycky ještě jsem nakloněn¹⁵⁹ ke všemu zlému. Bůh mne však přesto bez jakékoli mé zásluhy¹⁶⁰, z pouhé milosti¹⁶¹, daruje¹⁶² a přičítá¹⁶³ dokonalé zadostiučinění¹⁶⁴, spravedlnost a svatost Kristovu, jako bych býval nikdy ani nespáchal, ani neměl žádného hříchu a jako bych sám splnil všechnu poslušnost, kterou vykonal¹⁶⁵ za mne Kristus, jen když takové dobrodiní přijímám¹⁶⁶ věřícím srdcem.

61.

Proč vyznáváš ospravedlnění jedině vírou?

Ospravedlnění jedině vírou vyznávám proto, že by se Bohu líbila jakost mé víry. Mou spravedlností před Bohem jest¹⁶⁷ jedině zadostiučinění, spravedlnost a svatost Kristova. Já se je však jinak nemohu¹⁶⁸ přivlastnit a přijmout, než jedině vírou.

62.

Proč však nemůžeme býti svými dobrými skutky před Bohem zcela nebo alespoň trochu spravedliví?

Svými dobrými skutky nemůžeme býti před Bohem spravedliví vůbec. Spravedlnost, která by před Božím soudem ostála, musí býti naprosto dokonalá a musí úplně odpovídat Božímu zákonu¹⁶⁹. Avšak i naše nejlepší skutky v tomto životě jsou všechny nedokonalé a poskvrněné hříchy¹⁷⁰.

63.

Nezasloužíme si však nic za své dobré skutky, když za ně Bůh chce dáti odměnu v tomto i budoucím životě?

Za své dobré skutky si nezasloužíme nic, protože Bůh tuto odměnu nedává za zásluhy, nýbrž z milosti¹⁷¹.

¹⁵⁷ Ř 3,21-25; Ř 3,28; Ř 5,1; Ga 2,16; Ef 2,8-9; Fp 3,9

¹⁵⁸ Ř 3,9-10

¹⁵⁹ Ř 7,23

¹⁶⁰ Tt 3,5

¹⁶¹ Ř 3,24; Ef 2,8

¹⁶² 1 J 2,1

¹⁶³ Ř 4,4; 2 K 5,19

¹⁶⁴ 1 J 2,2

¹⁶⁵ 2 K 5,21

¹⁶⁶ Ř 3,22; J 3,18

¹⁶⁷ 1 K 1,30; 1 K 2,2

¹⁶⁸ 1 J 5,10

¹⁶⁹ Ga 3,10; Dt 27,26

¹⁷⁰ Iz 64,6

¹⁷¹ L 17,10

64.

Nepůsobí však takové učení u lidí bezstarostnost a bezbožnost?

Takové učení nepůsobí u lidí bezstarostnost a bezbožnost. Je totiž nemožné, aby nepřinášeli ovoce vděčnosti ti, kdož jsou pravou vírou vstípeni v Krista¹⁷².

65.

Odkud pochází taková víra, která jediné působí, že máme podíl na Kristu a na všem jeho dobrodiní?

Víru, která působí, že máme podíl na Kristu a na všem jeho dobrodiní, rodí v našich srdcích¹⁷³ Duch svatý kázáním svatého evangelia a utvrzuje ji užíváním svatých svátostí¹⁷⁴.

O SVATÝCH SVÁTOSTECH

66.

Co jsou svátosti?

Svátosti jsou viditelná svatá znamení a pečeti. Bůh je proto ustanovil, abychom jejich užíváním ještě lépe rozuměli zaslíbení evangelia a jako pečeti měli stvrzeno, že nám z milosti daruje pro jedinou oběť Kristovu, dokonanou na kříži, odpuštění hříchů a věčný život¹⁷⁵.

67.

Jsou Slovo a svátosti k tomu, aby vedly naši víru k oběti Ježíše Krista na kříži, která je jediným zdrojem blahoslavenství?

Slovo a svátosti jsou k tomu, aby vedly naši víru k oběti Ježíše Krista na kříži, která je jediným zdrojem našeho blahoslavenství. Duch svatý totiž učí v evangeliu a svatými svátostmi to stvrzuje, že všechno naše blahoslavenství pramení v jediné oběti Kristově, kterou za nás přinesl na kříži¹⁷⁶.

68.

¹⁷² Mt 7,18

¹⁷³ Ef 2,8; J 3,5

¹⁷⁴ Mt 28,19; 1 Pt 1,22-23

¹⁷⁵ Gn 17,11; Ř 4,11; Dt 30,6; Lv 6,25; Žd 9,8-9 a 24; Ez 20,12; 1 S 17,36; Iz 6,6-7

¹⁷⁶ Ř 6,3; Ga 3,27

Kolik svátostí ustanovil Kristus v Novém zákoně?

Kristus ustanovil v Novém zákoně dvě svátosti, křest svatý a svatou večeří Páně.

O KŘTU SVATÉM

69.

Jak ti křest svatý připomíná a jak tě ujišťuje o tom, že jediná oběť Kristova na kříži je tobě k prospěchu?

Křest svatý mi připomíná a ujišťuje mne takto o tom, že jediná oběť Kristova je mně k prospěchu: Kristus ustanovil vnější obmytí vodou a přitom zaslíbil, že jsem jeho krví a Duchem zproštěn nečistoty své duše, tj. všech hříchů, tak jistě, jako jsem jistě vnějšně obmyt vodou, která smývá špínu těla¹⁷⁷.

70.

Co znamená býti obmyt krví a Duchem Kristovým?

Býti obmyt krví a Duchem Kristovým znamená, že pro krev Kristovu, kterou vylil¹⁷⁸ za nás ve své oběti na kříži, máme od Boha z milosti odpuštění hříchů. Potom jsme též Duchem svatým obnoveni a posvěceni za údy Kristovy, takže čím dále tím více odumíráme hříchu a kráčíme¹⁷⁹ životem bohulibě a bez trestu.

71.

Kde Kristus zaslíbil, že jsme jeho krví a Duchem obmyti tak jistě, jako vodou křtu?

Obmytí krví a Duchem Kristus zaslíbil ustanovením křtu, které zní takto: „Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého¹⁸⁰“. „Kdo uvěří a pokřtí se, spasen bude; kdož pak neuvěří budeť zatracen¹⁸¹“.

Toto zaslíbení se v Písmu opakuje tam, kde Písmo jmenuje křest obmytím druhého narození¹⁸² a obmytím od hříchů¹⁸³.

¹⁷⁷ Mk 1,4; Lk 3,3

¹⁷⁸ žd 12,24; 1 Pt 1,2; Zj 1,5; Zj 22,14; Za 13,1; Ez 36,25

¹⁷⁹ J 1,33; J 3,5; 1 K 6,11; 1 K 12,13; Ř 6,4; Ko 2,12

¹⁸⁰ Mt 28,19

¹⁸¹ Mk 16,16

¹⁸² Tt 3,5

¹⁸³ Sk 22,16

72.

Je však již vnější vylití vody obmytím od hříchů?

Vnější vylití vody ještě není obmytím od hříchů¹⁸⁴, neboť od všech hříchů¹⁸⁵ nás očišťuje jedině krev Ježíše Krista a Duch svatý.

73.

Proč pak Duch svatý nazývá křest obmytím druhého narození a obmytím od hříchů?

Duch svatý nazývá křest obmytím druhého narození a obmytím od hříchů ze závažného důvodu. Chce nás tím poučiti netoliko o tom, že naše hříchy jsou odstraněny¹⁸⁶ krví a Duchem Kristovým, právě tak, jako vodou nečistota těla. Nadto však chce nás touto Božskou zástavou a znamením ujistit, že jsme duchovně obmyti od svých hříchů tak, jako jsme tělesně obmyti¹⁸⁷ vodou.

74.

Mají býti křtěna také nemluvňata?

Nemluvňata mají býti také křtěna. Patří¹⁸⁸ totiž právě tak jako dospělí do Boží smlouvy a jeho sboru. Vykoupení z hříchů¹⁸⁹ krví Kristovou a Duch svatý, který působí víru, jim není přece zaslíben¹⁹⁰ méně než dospělým. Proto i jim náleží, aby byla křtem, znamením to smlouvy, spojena s tělem křesťanské církve a oddělena¹⁹¹ od dětí těch, kdož jsou nevěřící. Ve Starém zákoně se tak dělo¹⁹² obřízkou, místo níž je v Novém zákoně ustanoven¹⁹³ křest.

O SVATÉ VEČEŘI PÁNĚ

75.

Jak ti svatá večeře Páně připomíná a ujišťuje o tom, že jsi účasten jediné oběti Kristovy na kříži a všech jeho darů?

¹⁸⁴ Mt 3,11; 1 Pt 3,21; Ef 5,26

¹⁸⁵ J 1,7; 1 K 6,11

¹⁸⁶ Zj 1,5; Zj 7,13-14; 1 K 6,11

¹⁸⁷ Mk 16,16; Ga 3,17

¹⁸⁸ Gn 17,7

¹⁸⁹ Mt 19,14

¹⁹⁰ L 1,13-15; Ž 22,11; Iz 46,1-5; Sk 2,39

¹⁹¹ Sk 10,47

¹⁹² Gn 17,14

¹⁹³ Ko 2,11-13

Svatá večeře Páně mi připomíná a ujišťuje mne takto o tom, že jsem účasten jediné oběti Kristovy na kříži a všech jeho darů:

Kristus poručil mně a všem věřícím, abychom na jeho památku jedli lámaný chléb a pili z kalichu. Tím především zaslíbil, že jeho tělo bylo tak jistotně za mne na kříži obětováno a lámáno, jeho krev za mne vylita, jako jistotně očima vidím, že se mi chléb Páně láme a kalich podává.

Dále, že svým ukřižovaným tělem sytí a prolitou krví napájí samu duši mou k věčnému životu tak jistě, jako z kazatelovy ruky přijímám a tělesně požívám chléb a kalich Páně, které jsou mně podávány jako jistotná znamení těla a krve Kristovy.

76.

Co znamená jísti ukřižované tělo Kristovo a pítí jeho prolitou krev?

Jísti ukřižované tělo Kristovo a pítí jeho prolitou krev znamená, že věřícím srdcem nepřijímáme toliko celé utrpení a smrt Kristovu a že tím nedosahujeme¹⁹⁴ pouze odpuštění hříchů a věčného života, nýbrž vedle toho též se takto stále více sjednocujeme¹⁹⁵ Duchem svatým, který přebývá současně v Kristu i v nás, s jeho požehnaným tělem. Ač on sám je na nebi¹⁹⁶ a my na zemi, jsme masem z jeho masa a kostí z jeho kosti¹⁹⁷. I my věčně žijeme z jednoho Ducha a jsme jím spravováni¹⁹⁸ tak, jako údy našeho těla jednou duší.

77.

Kde Kristus zaslíbil, že věřící živí svým tělem a napájí svou krví tak, jako jistotně jedí z lámaného chleba a z kalicha pijí?

Kristus zaslíbil v ustanovení večeře Páně, že věřící jistotně sytí svým tělem a napájí svou krví.

Zní takto¹⁹⁹:

„ Já zajisté přijal jsem ode Pána, což i vydal jsem vám, že Pán ježíš v tu noc, v kterou zrazen jest, vzal chléb, a díky činiv, lámal a řekl: Vezměte, jezte, tj. tělo mé, kteréž se za vás láme. To čiňte na mou památku.

Takž i kalich, když povečeřeli, řka: tento kalich jest ta nová smlouva v mé krvi²⁰⁰. To čiňte, kolikrátkoli pítí budete, na mou památku²⁰¹. Nebo kolikrátž byste koli jedli chléb tento a kalich tento pili, smrt Páně zvěstujete, dokudž nepřijde“.

Toto zaslíbení opakuje také svatý Pavel²⁰² když praví:

¹⁹⁴ J 6,35; J 6,40; J 6,47-48; J 6,50-51; J 6,53-54

¹⁹⁵ J 6,55-56

¹⁹⁶ Sk 1,9; Sk 3,21; 1 K 11,26

¹⁹⁷ Ef 3,17; Ef 5,29-30; Ef 5,32; 1 K 6,15; 1 K 6,17; 1 K 6,19; 1 J 3,24; 1 J 4,13; J 14,23

¹⁹⁸ J 6,56-58; J 15,1-6; Ef 4,15-16

¹⁹⁹ 1 K 11,23-26; Mt 26,26-28; Mk 14,22-24; L 22,19-20

²⁰⁰ Ex 24,8; Žd 9,20

²⁰¹ Ex 13,9;

²⁰² 1 K 10,16-17

„Kalich dobrořečení, kterémuž dobrořečíme, zdaliž není společnost krve Kristovy? A chléb, kterýž lámeme, zdaliž není společnost těla Kristova? Poněvadž jeden chléb, jedno tělo mnozí jsme; všichni zajisté jednoho chleba účastni jsme.“

78.

Přepodstatňují se však chléb a víno v Kristovo tělo a krev?

Chléb a víno se nepřepodstatňují v Kristovo tělo a krev. Jako voda ve křtu se neproměňuje v Kristovu krev a není obmytím od hříchů, nýbrž jest toliko božským znamením krve a ujištěním o dopuštění, tak i chléb ve večeři Páně není tělem Kristovým²⁰³, ačkoliv podle povahy svátosti²⁰⁴ jej ze zvyku nazýváme tělem Kristovým.

79.

Proč pak Kristus nazývá chléb svým tělem a kalich svou krví nebo také novou smlouvou ve své krvi a proč Pavel je nazývá společností těla a krve Ježíše Krista?

Kristus nazývá chléb svým tělem a kalich svou krví nebo též novou smlouvou ve své krvi z vážného důvodu.

Nechce nás totiž poučovati jen o tom, že jeho ukřižované tělo a vylitá krev jsou pravým pokrmem a nápojem našich duší pro život věčný²⁰⁵ tak, jako chlebem a vínem se udržuje život časný, nýbrž chce nás nadto tímto viditelným znamením a závdavkem ujistit, že jsme působením Ducha svatého účastni jeho pravého těla a krve tak jistotně, jako ústy svatého těla na jeho památku přijímáme²⁰⁶ tato pravá znamení pravdy a že všechno jeho utrpení a poslušnost jsou naším vlastním utrpením a poslušností tak jistotně, jako bychom to vše sami osobně vytrpěli a osobně učinili zadost.

80.

Čím se liší svatá večeře Páně od papežské mše?

Svatá večeře Páně se takto liší od papežské mše: Svatá večeře Páně jest nám svědectvím o tom, že máme dokonalé odpuštění všech svých hříchů jedinou obětí Krista Ježíše, kterou sám jednou dokonale přinesl²⁰⁷ na kříži a že Duchem svatým jsme jedno tělo²⁰⁸ s Kristem, který je nyní svým pravým tělem na pravici Otcově²⁰⁹ v nebi a tam chce býti ctěn²¹⁰.

Mše však učí, že utrpením Kristovým nemají odpuštění hříchů ani živí, ani mrtví, leč by Kristus ještě denně byl kněžími při mši obětován a že Kristus je tělesně pod způsoby

²⁰³ Mt 26,29; Mk 14,25; 1 K 10,16-17; 1 K 11,26-28

²⁰⁴ Gn 17,10; Gn 17,14; Gn 17,19; Ex 12,27; Ex 12,43; Ex 12,48; Ex 13,9; Ex 24,8; Ex 29,36; Lv 16,10; Lv 17,10; Tt 3,5; 1 Pt 3,21; Sk 6,8; Sk 22,16; Iz 6,6-7; 1 K 10,1-4

²⁰⁵ J 6,51 a 55

²⁰⁶ 1 K 10,16-17

²⁰⁷ Žd 7,27; Žd 9,12; Žd 9, 25-26 a 28; Žd 10,10,12,14; J 19,30; Mt 26,28; L 22,19-20

²⁰⁸ 1 K 6,17; 1 K 10,16; 1 K 12,13

²⁰⁹ Žd 1,3; Žd 8,1

²¹⁰ J 4,21 a 23; J 20,17; L 24,52; Sk 7,55-56; Ko 3,1; Fp 3,20 1 Te 1,10

chleba a vína, a proto v nich má býti ctěn²¹¹. Mše tudíž v podstatě není nic jiného než zapření jediné oběti a utrpení Ježíše Krista a zlořečené modlářství.

81.

Kdo mají přistupovat ke stolu Páně?

Ke stolu Páně mají přistupovati, kdož se pro své hříchy sami sobě nelíbí a přece se dověřují, že jim jsou odpuštěny a že jejich ostatní mdloba je přikryta Kristovým utrpením a jeho smrtí; a také touží po tom, aby jejich víra byla více a více posilována a jejich život byl lepší. Ti však, kdož nejsou ochotni k pokání, a pokrytci jedí a pijí sobě odsouzení²¹².

82.

Má však býti dovoleno, aby k večeři Páně přistupovali také ti, kteří svým vyznáním a životem dokazují, že jsou nevěřící a bezbožní?

Nesmí býti dovoleno, aby k večeři Páně přistupovali ti, kteří svým vyznáním a životem dokazují, že jsou nevěřící a bezbožní. Vždyť tím je potupována smlouva Boží a podněcuje se jeho hněv proti celému sboru. Proto je křesťanská církev povinna, aby takové podle řádu Kristova a jeho apoštolů vyloučila mocí klíčů, dokud by svůj život nepolepšili²¹³.

83.

Co je to moc klíčů?

Moc klíčů je kázání svatého evangelia a křesťanská kázeň vedoucí k pokání. Jimi se království nebeské věřícím otvírá, nevěřícím zavírá.

84.

Jak se kázáním svatého evangelia království nebeské otvírá a zavírá?

Království nebeské se kázáním svatého evangelia otvírá, když na rozkaz Kristův je všem věřícím a každému zvláště zvěstováno a veřejně svědčeno, že jsou jim všechny jejich hříchy Bohem odpuštěny pro zásluhu Kristovu, jakmile pravou vírou přijímají zaslíbení evangelia.

A opět království nebeské se kázáním svatého evangelia zavírá, když je všem nevěřícím a pokrytcům zvěstováno a veřejně svědčeno, že na nich spočívá Boží hněv a věčné zatracení, pokud se neobráť. Podle tohoto svědectví evangelia chce je Bůh souditi v tomto i budoucím životě²¹⁴.

²¹¹ In Can. Missae. Item. De consecrat. Distinc: 2

²¹² 1 K 10,21; 1 K 11,28-29

²¹³ 1 K 11,20 a 34; Iz 1,11; Iz 66,3; Jr 7,21-22; Ž 50,16

²¹⁴ J 20,21-23; Mt 16,19

85.

Jak se křesťanskou kázní království nebeské zavírá a otevírá?

Království nebeské se křesťanskou kázní zavírá na rozkaz Kristův těm, kteří pod jménem křesťanů mají nekřesťanské učení a vedou nekřesťanský život. Byli-li několikrát bratrsky napomenuti, a nechtějí-li upustiti od svých bludů a neřestí, jsou oznámeni církvi anebo těm, kdož jsou k tomu církvi ustanoveni. Jestliže se po napomenutí neobráť, jsou vylučováni odepřením svatých svátostí z křesťanského sboru a Bohem z království Kristova.

Království nebeské se jim opětně otevírá a jsou přijímáni za údy Kristovy a církve, slíbí-li polepšení a skutečně je dokáží²¹⁵.

Třetí díl.

O VDĚČNOSTI

86.

Jsme-li Kristem z milosti vykoupeni ze své bídy bez jakékoli své zásluhy, proč máme konati dobré skutky?

Dobré skutky máme konati proto, abychom celým svým životem dokazovali²¹⁶, že jsme Bohu vděční za jeho dobrodiní a aby byl námi slaven²¹⁷ za to, že nás Kristus svou krví vykoupil a poté obnovil svým Duchem svatým k svému obrazu .

Dále proto, abychom sami u sebe byli jisti²¹⁸ svou vírou z jejího ovoce a abychom Kristu získávali²¹⁹ svým bohulibým životem své bližní.

87.

Zdalipak budou spaseni ti, kteří se od svého nevděčného a nekajícího života neobráť k Bohu?

Ti, kteří se od svého nevděčného a nekajícího života neobráť k Bohu, nebudou vůbec spaseni. Neboť Písmo dí, že království Božího nedůjdou necudní, modláři, cizoložníci, zloději, lakomci, pijani, rouhači, rváči a ti, kdož jsou jim podobni²²⁰.

²¹⁵ Mt 18,15-18; 1 K 5,2; 2 Te 3,14-15; 2 J 10,11

²¹⁶ Ř 6,13; Ř 12,1-2; 1 Pt 2,5; 1 Pt 2,9-10; 1 K 6,20

²¹⁷ Mt 5,16; 1 Pt 2,12

²¹⁸ 1 Pt 1,10; Mt 7,17; Ga 5,6; Ga 5,22

²¹⁹ 1 Pt 3,1-2; Ř 14,19

²²⁰ 1 K 6,9-10; Ef 5,5-6; 1 J 3,14

88.

Kolik věcí je potřebí člověku k pravdivému pokání a obrácení?

Člověku je k pravdivému pokání a obrácení potřebí dvou věcí, umrtvení starého a vzkříšení nového člověka²²¹.

89.

Co je umrtvení starého člověka?

Umrtnění starého člověka je srdečná lítost nad hříchy, čím dál tím větší nenávisť proti nim a útěk od nich²²².

90.

Co je vzkříšení nového člověka?

Vzkříšení nového člověka je srdečná radost v Bohu skrze Krista²²³ i ochota a láska k tomu, abychom podle vůle Boží žili²²⁴ ve všech dobrých skutcích.

91.

Avšak jen které skutky jsou dobré?

Dobré skutky jsou jen ty, které plynou z pravé víry²²⁵, které jsou podle zákona Božího²²⁶ a které jsou konány k jeho slávě²²⁷. Nikoli však ty, které plynou z našeho zdání nebo z lidských ustanovení²²⁸.

92.

Jak zní zákon Páně?

²²¹ Ř 6,4-6; Ef 4,22-24; Ko 3,5-6; Ko 3,8-10; 1 K 5,7

²²² Ř 8,13; J1 2,13

²²³ Ř 5,1; Ř 14,17; Iz 57,15

²²⁴ Ř 6,10-11; Ga 2,20

²²⁵ Ř 14,23

²²⁶ 1 S 15,22; Ef 2,10

²²⁷ 1 K 10,31

²²⁸ Dt 12,32; Ez 20,18-19; Iz 29,13; Mt 15,9

Zákon Páně zní podle všech těchto slov, která mluví Bůh:

První přikázání.

Já jsem Hospodin Bůh tvůj, kterýž jsem tě vyvedl z země Egyptské, z domu služby. Nebudeš mítí bohů jiných přede mnou.

Druhé přikázání.

Neučiníš sobě rytiny, ani jakého podobenství těch věcí, kteréž jsou na nebi svrchu, ani těch, kteréž na zemi dole, ani těch, kteréž u vodách pod zemí. Nebudeš se jim klaněti, ani jich ctíti. Nebo já jsem Hospodin Bůh tvůj, Bůh silný, horlivý, navštěvující nepravost otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteříž nenávidí mne, a činící milosrdenství nad tisíci těmi, kteří mne milují, a ostříhají přikázání mých.

Třetí přikázání.

Nevezmeš jména Hospodina Boha svého nadarmo; neboť nenechá bez pomsty Hospodin toho, kdož by bral jméno jeho nadarmo.

Čtvrté přikázání.

Pomni na den sobotní, abys jej světil. Šest dní pracovati budeš, a dělati všeliko dílo své; ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého. Nebudeš dělati žádného díla, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj i děvka tvá, hovado tvé i příchozí, kterýž je v branách tvých. Nebo v šesti dnech učinil Hospodin nebe a zemi, moře a všecko, což v nich jest, a odpočinul dne sedmého; protož požehnal Hospodin dne sobotního a posvětil ho.

Páté přikázání.

Cti otce svého i matku svou, ať se prodlejí dnové tvoji na zemi, kterouž Hospodin Bůh tvůj dá tobě.

Šesté přikázání.

Nezabiješ.

Sedmé přikázání.

Nesesmilníš.

Osmé přikázání.

Nepokradeš.

Deváté přikázání.

Nepromluvíš proti bližnímu svému křivého svědectví.

Desáté přikázání.

Nepožádáš domu bližního svého, aniž požádáš manželky bližního svého, ani služebníka jeho, ani děvky jeho, ani vola jeho, ani osla jeho, ani cožkoli jest bližního tvého.

Ex 20

Dt 5

93.

Jak rozdělujeme tato přikázání?

Tato přikázání rozdělujeme na dvě desky²²⁹. První z nich nás ve čtyřech přikázáních učí, jak se máme chovati k Bohu, druhá v šesti přikázáních čím jsme povinni²³⁰ svému bližnímu.

94.

Co žádá Pán v prvním přikázání?

Pán v prvním přikázání žádá, abych, nechtěje ztratiti spásu a blahoslavenství své duše, odmítal všechno modlářství²³¹, čarování, modlářské zažehnávání²³², dovolávání se svatých i jiných tvorů²³³, a takovým věcem utíkal. Mám jediného pravého Boha správně poznávat²³⁴, jediné jemu důvěřovat²³⁵, mám ve vši pokoře²³⁶ a trpělivosti²³⁷ jen od něho vše dobré očekávat²³⁸, mám ho z celého srdce milovat²³⁹, jeho se bát²⁴⁰ a jeho ctít²⁴¹. Také se mám spíše vzdát všech tvorů než bych v nejmenším co učinil proti jeho vůli²⁴².

95.

Kdy se člověk dopouští modlářství?

Člověk se dopouští modlářství, když místo nebo vedle jediného pravého Boha, který se zjevil ve svém Slově, vybájlil nebo má někoho jiného, v němž by skládal svou naději²⁴³.

96.

Co chce Bůh ve druhém přikázání?

²²⁹ Ex 34,28; Dt 4,13; Dt 10,3-4

²³⁰ Mt 22,39

²³¹ 1 K 6,9-10; 1 K 10,7 a 14

²³² Lv 19,31; Dt 18,10-11

²³³ Mt 4,10; Zj 19,10; Zj 22,5 a 9

²³⁴ J 17,3

²³⁵ Jr 17,5

²³⁶ 1 Pt 5,5-6

²³⁷ Žd 10,36; Ko 1,11; Ř 5,3-4; 2 K 10,10; Fp 2,14

²³⁸ Ž 104, 27-30; Iz 45,7; Jk 1,17

²³⁹ Dt 6,5; Mt 22,37

²⁴⁰ Dt 6,2; Ž 111,10; Př 1,7; Př 9,10; Mt 10,28

²⁴¹ Mt 4,10; Dt 10,20

²⁴² Mt 5,29-30; Mt 10,37; Sk 5,29

²⁴³ Ef 5,5; 1 Pa 16,26; Fp 3,19; Ga 4,8; Ef 2,12; 1 J 2,23; 2 J 9; J 5,23

Bůh ve druhém přikázání chce, abychom ho nijak nezobrazovali²⁴⁴ ani nectili jinak, než nařídil²⁴⁵ ve svém Slově.

97.

Smíme se tedy věnovati výtvarnému umění?

Výtvarnému umění se věnovati můžeme, avšak Bůh nemůže a nesmí býti naprosto nijakým způsobem zobrazován. Stvořené bytosti mohou býti ovšem zobrazovány. Bůh však zakazuje tvořiti a míti jejich obrazy proto, abychom je uctívali a jemu jimi sloužili²⁴⁶.

98.

Nemůžeme však trpěti v chrámech obrazy ani proto, aby sloužily k poučení lidu?

Obrazy nemůžeme v chrámech trpěti ani proto, aby sloužily k poučení lidu, neboť nemáme býti moudřejší než Bůh, který chce, aby jeho křesťanstvo nebylo vyučováno němými modlami²⁴⁷, nýbrž živým kázáním jeho Slova²⁴⁸.

99.

Co chce třetí přikázání?

Třetí přikázání chce, abychom se Božímu jménu nerouhali ani je nezneužívali klením, ani křivou přísahou²⁴⁹, ale ani zbytečným přísaháním²⁵⁰; ani svým mlčením a přihlížením nemáme míti účast na takových hrozných hříších. Souhrnem řečeno: svatého jména Božího máme užívatí jen s bázní a uctivostí²⁵¹, aby bylo námi řádně vyznáváno²⁵², vzýváno²⁵³ a velebeno každým naším slovem a skutkem²⁵⁴.

100.

²⁴⁴ Dt 4,15-16; Iz 40,18; ř 1,23; Sk 17,29

²⁴⁵ 1 S 15,23; Dt 12,30; Mt 15,9

²⁴⁶ Ex 23,24; Ex 34,13; Nu 33,52; Dt 7,5; Dt 12,3; Dt 16,22; 2 Kr 18,4

²⁴⁷ Jr 10,8; Abk 2,18-19;

²⁴⁸ 2 Pt 1,19; 2 Tm 3,16-17

²⁴⁹ Lv 19,12

²⁵⁰ Mt 5,37; Jk 5,12

²⁵¹ Iz 45,23

²⁵² Mt 10,32

²⁵³ 1 Tm 2,8

²⁵⁴ ř 2, 24; 1 Tm 6,1; Ko 3,16-17

Je rouhání Božímu jménu klením a přísaháním tak těžký hřích, že se Bůh hněvá na ty, kdož, pokud na nich jest, nejsou nápomocni, aby takovému počínání zabraňovali a zakazovali je?

Rouhání Božímu jménu klením a přísaháním je tak těžký hřích, že se Bůh hněvá na ty, kdož, pokud na nich jest, nejsou nápomocni, aby takovému počínání zabraňovali a zakazovali je²⁵⁵, neboť mimo rouhání jeho jménu není většího hřichu, který by Boha více popouzel k hněvu. Proto rozkázal, aby byl trestán smrtí²⁵⁶.

101.

Kdy však je přísaha i ve jménu Božím bohulibá?

Přísaha i ve jménu Božím je bohulibá tehdy, když toho vyžadují úřady od občanů nebo jiná nutnost, aby tím k Boží cti byla zachována a podpořena věrnost i pravda, jakož i blaho bližního. Takové přísahání²⁵⁷ je založeno na Slově Božím, a proto je svatí Starého i Nového zákona právem užívali²⁵⁸.

102.

Smíme přísahat také při svatých nebo jiných bytostech?

Při svatých nebo jiných bytostech přísahati nesmíme. Pravá přísaha se dovolává Boha, aby ráčil jako jediný zpytatel srdce vydati svědectví pravdě a aby mne potrestal, přísahám-li křivě²⁵⁹. Tato čest však nepřísluší jiné bytosti²⁶⁰.

103.

Co chce Bůh ve čtvrtém přikázání?

Bůh ve čtvrtém přikázání především chce, aby bylo pečováno²⁶¹ o službu Slova a jeho vyučování a abych já zvláště v neděli pilně chodil²⁶² do shromáždění Božího, abych se učil²⁶³ Slovu Božímu, byl účasten²⁶⁴ svatých svátostí, abych Pána veřejně vzýval²⁶⁵ a dával křesťanské oběti.

Pak chce, abych po všechny dny svého života odpočíval od svých zlých skutků, Pánu ponechal, aby ve mně působil svým Duchem, a tak abych v tomto životě začínal věčnou neděli²⁶⁶.

²⁵⁵ Lv 5,1

²⁵⁶ Lv 24,15-16

²⁵⁷ Dt 6,13; Dt 10,20; Iz 48,1; Žd 6,16

²⁵⁸ Gn 21,24; Gn 31,53; Joz 9,15; Joz 9,19; 1 S 24,23; 2 S 3,35; 1 Kr 1,29; Ř 1,9; 2 K 1,23

²⁵⁹ 2 K 1,23

²⁶⁰ Mt 5, 34-36; Jk 5,12

²⁶¹ Tt 1,5; 1 Tm 3,2-4; 1 Tm 3,13; 1 Tm 5,17; 1 K 9,11; 1 K 9,13-14; 2 Tm 2,2; 2 Tm 3,15

²⁶² Ž 40,10-11; Ž 68,27; Sk 2,42 a 46

²⁶³ 1 K 14,19; 1 K 14,31

²⁶⁴ 1 K 11,33

²⁶⁵ 1 Tm 2,1-3; 1 Tm 2,8-9; 1 K 14,16

²⁶⁶ 1 K 16,2; Iz 66,23

104.

Co chce Bůh v pátém přikázání?

Bůh v pátém přikázání chce, abych se k svému otci a matce i ke všem svým nadřízeným choval se vsí uctivostí, láskou a věrností a abych se podroboval²⁶⁷ jejich vedení i trestání. K jejich nedostatkům mám býti trpělivý²⁶⁸, ježto nás Bůh chce spravovati jejich rukou²⁶⁹.

105.

Co chce Bůh v šestém přikázání?

Bůh v šestém přikázání chce, abych svého bližního nehaněl, neměl ho v nenávisti, abych ho neurážel, ani nezabíjel²⁷⁰. Chce, abych tak nečinil ani pomyšlením, ani slovy nebo přetvářkou, tím méně skutkem. Nemám tak činit ani sám, ani prostřednictvím jiných, nýbrž mám zavrhnouti²⁷¹ všechnu chtivost pomsty; nemám také škoditi sám sobě a vydávati²⁷² se svévolně v nebezpečí. Stát má také proto moc trestati smrtí, aby zabránil vraždě²⁷³.

106.

Mluví však toto přikázání jen o zabíjení?

Toto přikázání nemluví jen o zabíjení, neboť Bůh zákazem vraždy nám chce dáti poučení, že nenávidí její kořen, totiž závist²⁷⁴, nenávist²⁷⁵, hněv²⁷⁶, pomstychtivost a že to vše před ním není než utajovaná vražda²⁷⁷.

107.

Stačí to, když svého bližního nezabíjíme?

²⁶⁷ Ef 5,22; Ef 6,1-2; Ef 6,3-7; Ko 3,18; Ko 3,20; Ko 3,22-24; Př 1,8; Př 4,1; Př 15,20; Př 20,20; Ex 21,17; Ř 13;

²⁶⁸ Př 23,22; Gn 9,25; 1 Pt 2,18

²⁶⁹ Ef 6,4; Ef 6,9; Ko 3,19; Ko 3,21; Mt 22,21

²⁷⁰ Mt 5,21-22; Mt 26,52; Gn 9,6

²⁷¹ Ef 4,26; Ř 12,19; Mt 5,25; Mt 18,35

²⁷² Ř 13,14; Ko 2,23; Mt 4,7

²⁷³ Gn 9,7; Ex 21,14; Mt 26,52; Ř 13,4

²⁷⁴ Jk 1,20; Ga 5,20

²⁷⁵ ř 1,29

²⁷⁶ 1 J 2,9 a 11

²⁷⁷ 1 J 3,15

Nestačí, když svého bližního nezabíjíme. Ztracuje-li Bůh závist, nenávist a hněv, žádá od nás, abychom svého bližního milovali jako sebe sama²⁷⁸, abychom se k němu chovali trpělivě, pokojně a tiše²⁷⁹ a prokazovali mu milosrdenství²⁸⁰ a laskavost²⁸¹. Pokud na nás je, máme předejít²⁸² tomu, co by mu škodilo a také svým nepřátelům máme dobře činit²⁸³.

108.

Co praví sedmé přikázání?

Sedmé přikázání praví, že všechna necudnost je od Boha zatracena. Proto si ji máme ze srdce protiviti²⁸⁴ a žítí cudně a mravně, ať ve svatém stavu manželském nebo mimo něj²⁸⁵.

109.

Zakazuje Bůh v tomto přikázání pouze cizoložství a podobné nestoudnosti?

Bůh nezakazuje v tomto přikázání pouze cizoložství a podobné nestoudnosti. Ježto naše tělo i duše jsou chrám Ducha svatého, chce, abychom střežili jejich čistotu a svatost. Proto zakazuje všechny necudné skutky, posunky, slova²⁸⁶, myšlenky, chťiče²⁸⁷ a vše, co by člověka dráždilo²⁸⁸.

110.

Co zakazuje Bůh v osmém přikázání?

V osmém přikázání zakazuje Bůh nejen krádež²⁸⁹ a loupež²⁹⁰, které trestají státní úřady, nýbrž krádeží nazývá všechny zlé pokusy a záměry, jimiž zamýšlíme přivlastnit si majetek svého bližního ať mocí nebo zdánlivým právem²⁹¹, (např. špatnou vahou²⁹², délkovou nebo prostorovou mírou²⁹³, zbožím, penězi, lichvou²⁹⁴) nebo jakýmkoli prostředkem, jež Bůh zakázal. Dále zakazuje i všechno lakomství²⁹⁵ a zbytečné mrhání svými dary²⁹⁶.

²⁷⁸ Mt 7,12; Mt 22,39

²⁷⁹ Ef 4,2; Ga 6,1-2; Mt 5,9; Ř 12,13

²⁸⁰ Mt 5,7; L 6,36;

²⁸¹ Ř 12,10

²⁸² Ex 23,5

²⁸³ Mt 5,44-45; Ř 12,20-21

²⁸⁴ Lv 18,27-28

²⁸⁵ Žd 13,4; 1 K 7

²⁸⁶ Ef 5,3-4; 1 K 6,18-20

²⁸⁷ Mt 5,26

²⁸⁸ Ef 5,18; 1 K 15,33

²⁸⁹ 1 K 6,10

²⁹⁰ 1 K 5,9-10

²⁹¹ L 3,14; 1 Te 4,6

²⁹² Př 11,1; Př 16,11

²⁹³ Ez 45,9-10; Dt 25, 13-15

²⁹⁴ Ž 15,5; L 6,35

²⁹⁵ 1 K 6,10

²⁹⁶ Př 5,16

111.

Co ti však Bůh v tomto přikázání přikazuje?

Bůh mi v tomto přikázání přikazuje, abych dbal prospěchu svého bližního jak jen mohu a činil mu tak, jak chci, aby bylo činěno mně²⁹⁷. Mám věrně pracovat, abych mohl v nouzi pomoci²⁹⁸ tomu, kdo by toho potřeboval.

112.

Co chce deváté přikázání?

Deváté přikázání chce, abych proti nikomu křivě nesvědčil²⁹⁹, slov nikoho nepřekrucoval³⁰⁰, nikoho nepomlouval a neutrhával mu³⁰¹. Nemám napomáhati³⁰², aby, kdo byl neslyšen lehkomyšlně zatracován. Naopak musím se varovat³⁰³ jakékoli lži jako vlastních skutků ďáblových³⁰⁴, protože vzbuzují hrozný hněv Boží. Při soudních a všech jednáních musím milovat pravdu, upřímně ji vypovídat a vyznávat³⁰⁵. Musím také podle svých schopností chránit a podporovat³⁰⁶ čest a dobrou pověst bližního.

113.

Co chce desáté přikázání?

Desáté přikázání chce, aby do našeho srdce již nikdy nevešla ani nejnepatrnější myšlenka nebo žádost, která by byla proti kterémukoli Božímu přikázání, nýbrž abychom si ustavičně z celého srdce protivili každý hřích a žádali si vši spravedlnosti³⁰⁷.

114.

Mohou však tato přikázání dokonale zachovávat ti, kdož jsou obráceni k Bohu?

²⁹⁷ Mt 7,12

²⁹⁸ Ef 4,28

²⁹⁹ Př 19,5; Př 21,28

³⁰⁰ Ž 15,3

³⁰¹ Ř 1, 28-30

³⁰² Mt 7,1-2; L 6,37

³⁰³ Př 12,22; Př 13,5

³⁰⁴ J 8,44

³⁰⁵ 1 K 13,6; Ef 4,25

³⁰⁶ 1 Pt 4,8

³⁰⁷ Ř 7,7

Tato přikázání nemohou dokonale zachovávat ani ti, kdož jsou obráceni k Bohu. Vždyť i ti nejsvětější v tomto životě mají jen nepatrný počátek poslušnosti³⁰⁸, přece však natolik, že začínají žít³⁰⁹ s vážným předsevzetím nejen podle některých, nýbrž podle všech přikázání Božích.

115.

Proč pak nám tedy Bůh dává zvěstovati takové přísné desatero, když je v tomto životě nemůže nikdo zachovávat?

Bůh nám dává zvěstovat takové přísné desatero proto, abychom předně po celý svůj život stále více poznávali³¹⁰ svou hříšnou přirozenost a tím žádostivěji hledali³¹¹ odpuštění hříchů a spravedlnost Kristovu.

Potom proto, abychom bez přestání se snažili Boha prositi o milost Ducha svatého, čím dál tím více se obnovovali k obrazu Božímu, pokud nedosáhneme³¹² po tomto životě cíle dokonalosti.

O MODLITBĚ

116.

Proč je potřebí, aby se křesťané modlili?

Křesťanům je potřebí, aby se modlili, protože modlitba je nejdůležitější projev vděčnosti, kterou od nás Bůh žádá³¹³. Svou milost a Ducha svatého chce dáti toliko těm, kteří ho srdečným lkáním bez přestání o ně prosí a jemu za ně děkují³¹⁴.

117.

Co patří k takové modlitbě, která by se Bohu líbila a byla od něho vyslyšena?

³⁰⁸ 1 J 1,8; Ř 7,14-15; Kaz 7,20

³⁰⁹ Ř 7,22; Jk 2,10

³¹⁰ 1 J 1,9; Ž 32,5

³¹¹ Ř 7,24-25

³¹² 1 K 9,24; Fp 3, 11-14

³¹³ Ž 50,14-15

³¹⁴ Mt 7,7; L 11,9 a 13; Mt 13,12; Ž 50,15

K takové modlitbě, která by se Bohu líbila a byla od něho vyslyšena, především patří, abychom ze srdce volali³¹⁵ toliko k jedinému pravému Bohu, který se nám zjevil³¹⁶ ve svém Slově, za vše, za co nám rozkázal, abychom prosili³¹⁷.

Pak k ní patří, abychom se před jeho velebností pokořovali³¹⁸, poznávajíc³¹⁹ s naprostou důkladností svou bídu a ničemnost.

Konečně k ní patří ona pevná jistota³²⁰, že ačkoli jsme toho nehodni, přece chce naši modlitbu pro Krista Pána určitě vyslyšet³²¹, jak nám to zaslíbil ve svém Slově³²².

118.

Oč máme Boha podle jeho rozkazu prositi?

Boha máme podle jeho rozkazu prositi o všechny duchovní a tělesné potřeby. Kristus Pán je shrnul v modlitbě, kterou nás sám naučil³²³.

119.

Jak zní modlitba Páně?

Otče náš, jenž jsi v nebesích, posvěť se jméno tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám viny naše, jakož i my odpouštíme viníkům našim. I neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Nebo tvé jest království, i moc, i sláva, na věky,

Amen

Mt 6,9-13

Lk 11,2-4

120.

Proč nám Kristus přikázal, abychom Boha oslovovali „Otče náš“?

Kristus nám přikázal oslovovati Boha „Otče náš“, aby hned na začátku naší modlitby v nás vzbudil dětinskou bázeň a důvěrnost k Bohu. Ty mají býti základem naší modlitby. Bůh se totiž v Kristu stal naším otcem a chce nám odepřít mnohem méně to, oč ve víře prosíme, než nás naši otcové odmítají pro pozemské věci³²⁴.

121.

³¹⁵ J 4,23-24; Ž 145,18

³¹⁶ J 4,22

³¹⁷ Ř 8, 26; 1 J 5,14

³¹⁸ Ž 2,11; Ž 34,19; Iz 66,2

³¹⁹ 2 Pa 20,12

³²⁰ Ř 10,14; Ř 8,15; Jk 1,6

³²¹ J 14, 13-15; J 15,16; J 16,23; Da 9,17-18

³²² Mt 7,8; Ž 143,1

³²³ Jk 1,17; Mt 6,23

³²⁴ Mt 7,9-10; Lk 11,11-13

Proč je připojeno „kterýž jsi v nebesích“?

„Kterýž jsi v nebesích“ je připojeno, abychom o nebeské velebnosti Boží nijak pozemsky nepřemýšleli³²⁵ a abychom od jeho všemohoucnosti očekávali vše, co potřebuje tělo i duše³²⁶.

122.

Jak zní a co znamená první prosba?

První prosba zní: „Posvět' se jméno tvé“. To znamená: „Dej nám především, abychom tě správně poznávali³²⁷ a abychom dbali na tvou svatost, tebe chválili a velebili³²⁸ pro všechny tvé skutky, v nichž se stkví tvá všemohoucnost, moudrost, dobrota, spravedlnost, milosrdenství a pravda.

Pak dej, abychom celým svým životem, myšlenkami, slovy i skutky dbali o to, aby tvé jméno naší vinou nebylo rouháno, nýbrž ctěno a velebeno³²⁹.“

123.

Jak zní a co znamená druhá prosba?

Druhá prosba zní: „Přijď království tvé“. To znamená: „Spravuj nás svým slovem a Duchem, abychom se ti čím dále tím více poddávali³³⁰. Udržuj a množ svou církev³³¹ a kaz skutky d'áblovy a všechnu moc, která se proti tobě zvedá, a všechny zlé nápady, které se proti tvému svatému slovu vymýšlejí³³², dokud nepřijde³³³ dokonalost tvého království, v němž ty budeš všechno ve všech³³⁴.“

124.

Jak zní a co znamená třetí prosba?

Třetí prosba zní: „Bud' vůle tvá jako v nebi tak i na zemi“. To znamená: „Dej nám, abychom se my i všichni lidé zřekli³³⁵ své vlastní vůle a abychom byli poslušni³³⁶ beze všeho

³²⁵ Jr 23,23-24; Sk 17,24-25 a 27

³²⁶ Ř 10,12

³²⁷ j 17,3; Mt 16,17; Jk 1,5; Ž 119,105

³²⁸ Ž 119,137; Ř 11,22 a 33; L 1,46-54; L 1,68-75; Ž 145,8-9 a 17; Ex 34,6-7; Ž 143,1-2,5 a 10-12; Jr 32,18-19; Jr 33,11 a 20-21; Mt 19,17

³²⁹ Ž 71,8; Ž 115,1

³³⁰ Mt 6,33; Ž 119,5; Ž 143,10

³³¹ Ž 51,20; Ž 122,6

³³² 1 J 3,8; Ř 16,20

³³³ Zj 22,17 a 20; Ř 8,23

³³⁴ 1 K 15,28

³³⁵ Mt 16,24; Tt 2,12

³³⁶ L 22,42

odporování toliko tvé dobré vůle a aby každý vykonával³³⁷ svůj úřad a povolání tak ochotně a věrně jako andělé v nebi³³⁸“.

125.

Jak zní a co znamená čtvrtá prosba?

Čtvrtá prosba zní: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes“. To znamená: „Rač nás opatřiti³³⁹ všemi tělesnými potřebami, abychom tím poznali, že jsi³⁴⁰ jediný původce všeho dobrého a že bez tvého požehnání nám neprospějí³⁴¹ ani naše starosti a práce, ani tvé dary, abychom proto odvrátili svou důvěru od každého stvoření a důvěřovali jen tobě³⁴²“.

126.

Jak zní a co znamená pátá prosba?

Pátá prosba zní: „Odpusť nám viny naše, jakož i my odpouštíme viníkům našim.“ To znamená: „Nerač nám, ubohým hříšníkům, počítati³⁴³ pro krev Kristovu všech našich nepravostí ani to zlé, jež stále ještě na nás lpí, jako máme v sobě svědectví tvé milosti, takže je naším pevným úmyslem, abychom ze srdce odpouštěli³⁴⁴ svým bližním.“

127.

Jak zní a co znamená šestá prosba?

Šestá prosba zní: „Neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého“. To znamená: „Poněvadž jsme sami od sebe tak mdlí, že nemůžeme ani na okamžik ostáti³⁴⁵, a k tomu nás ďábel³⁴⁶, svět³⁴⁷ a naše vlastní tělo³⁴⁸, našito odvěcí nepřátelé, bez přestání pokoušejí, rač nás mocí svého Ducha svatého zachovávat i posilovat, abychom jim mohli pevně odpírat i abychom v tomto duchovním boji nepodlehli³⁴⁹, dokud nedojdeme konečně úplného vítězství³⁵⁰“.

³³⁷ 1 K 7,24

³³⁸ Ž 103,20-21

³³⁹ Ž 104,27-28; Ž 145, 15; Mt 6, 25-32

³⁴⁰ Sk 14,17; Sk 17,27

³⁴¹ 1 K 15,58; Dt 8,3; Ž 37,16-17

³⁴² Ž 55,23; Ž 62,11

³⁴³ Ž 51,3-4; Ž 143,2; 1 J 2,1-2

³⁴⁴ Mt 6,14-15

³⁴⁵ J 15,5; Ž 103,14

³⁴⁶ 1 Pt 5,8; Ef 6,12

³⁴⁷ J 15,19

³⁴⁸ Ř 7,23; Ga 5,17;

³⁴⁹ Mt 26,41; Mk 13,33

³⁵⁰ 1 Te 3,13; 1 Te 5,23

128.

Jak končíš tuto modlitbu?

Tuto modlitbu končím slovy: „Nebo tvé jest království, i moc, i sláva, na věky.“ To znamená: „O to vše tě prosíme proto, že nám chceš a můžeš dáti³⁵¹ vše dobré, poněvadž jsi náš král všech věcí mocný, a že tím ne my, nýbrž tvé svaté jméno má býti na věky velebeno³⁵².“

129.

Co znamená slovíčko „Amen“?

Slovíčko „Amen“ znamená: budiž to pravé a jisté. Neboť má modlitba je Bohem vyslyšena mnohem jistěji, než ve svém srdci cítím, že si toho od něho žádám³⁵³.

Dodatek

Co je základem tohoto katechismu?

Základem tohoto katechismu je Slovo Boží v Písmu svatém, které nazýváme obecně biblií.

Které jsou jeho hlavní dva díly?

Jeho hlavní dva díly jsou Starý a Nový zákon.

Kolik knih má celá bible?

Celá bible má 66 knih, z čehož připadá na Starý zákon 39, na Nový zákon 27 knih.

Které jsou knihy Starého zákona?

³⁵¹ Ř 10,11-12; 2 Pt 2,9

³⁵² J 14,13; Ž 115,1; Jr 33,8-9

³⁵³ 2 K 1,20; 2 Tm 2,13

Knihy Starého zákona jsou: 5 knih Mojžíšových, kniha Jozue, kniha Soudců, kniha Rut, 2 knihy Samuelovy, 2 knihy Královské, 2 knihy Paralipomenon, kniha Ezdrášova, kniha Nehemiášova, kniha Ester, kniha Jobova, kniha Žalmů, kniha Přísloví, kniha kazatel, Píseň Šalamounova, proroctví Izaiáše, Jeremiáše, pláč Jeremiášův, Ezechiele, Daniele, Ozeáše, Joele, Amose, Abdiáše, Jonáše, Micheáše, Nahuma, Abakuka, Sofoniáše, Aggea, Zachariáše a Malachiáše.

Které jsou knihy Nového zákona?

Knihy Nového zákona jsou: evangelium Matouše, Marka, Lukáše, Jana, skutkové sv. apoštolů, epištoly Římanům, 2 Korintským, Galatským, Efezským, Filipenským, Kolosenským, 2 Tesalonicenským, 2 Timoteovi, Titovi, Filemonovi, Židům, Jakubova, 2 Petrovy, 3 Janovy, Judova, Zjevení sv. Jana.

Spisovatelé: Zachariáš Ursinus a Kašpar Olevian
Název díla: Katechismus nebo křesťanské učení
Vydalo: Českobratrské nakladatelství v Brně (Vlasta Procházková)
Přeložil: J.B.Jeschke
Léta Páně: 1949
Vytiskla: Tiskárna Stachý a spol., Brno – 2,701.712
Vydání: XVII. (naše čtvrté)
Cena: Brož. Kč 16,-

Zdroj: Evangnet